Anul al 55-lea 16 Pagini EXEMPLARUL 1 leu In România: 3 lei In străinătate: 6 lei 16 Pagini Nr. 64 Duminică 6 Martie 1938
P IIII
Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ȘI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în țară

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN
DIRECTOR: STELIAN POPESCU

Intensificarea agriculturii

Consiliul superior al agriculturii, organ consultativ al ministerului de domenii, creiat prin legea de organizare a acestui departament, s'a întrunit într'o primă sesiune, luând în desbatere problemele agricole de actualitate.

Intre altele, d. ministru Ionescu-Sisești a arătat nevoia de a face toate sforțările pentru îmbunătățirea tehnicei agricole, numai prin ea putându-se ajunge la o intensificare a producției. Plugarii trebue învățați să scoată mai mult din pământul lor decât scot acum. Avem o producție foarte slabă de grâu și de porumb care se poate spori cu sută la sută și în acest scop — spune d-sa — trebue căutată soluția pentru viitor.

Rezultatele de până acum în acest domeniu de bază al bogăției țării au alarmat pe mulți specialiști ; din nenorocire însă nu s'au aplicat pe teren soluții practice menite să aducă o îmbunătățire reală.

Problema este deosebit de vastă și nu poate fi privită dintr'un singur punct de vedere.

Marea reformă, opera de adâncă dreptate socială, împroprietărirea plugarilor, n'a fost completată prin furnizarea inventariului agricol necesar și prin învățăturile practice pe teren, menite să sporească productivitatea pământului.

România veche producea, de exemplu, în 1913, 299.000 de vagoane de porumb și exporta 31 la sută; în 1932 România întregită a produs 343.000 vagoane din care a exportat 20 la sută.

In fiecare an suprafața semănată cu porumb crește — în 1935 a fost de 5.168.819 hectare — dar nu s'a dat toată atenția și la sporirea producției.

Suprafața semănată cu grâu în 1935 a fost de 3 milioane 438.337 hectare, dar producția de 26.246.694 de chintale este cam jumătate din ceace ar trebui să producă o cultură rațională, sistematică, așa cum se face în alte state.

Dar în afară de sistemele rudimentare întrebuințate de veacuri la arat, la semănat, la seceriș etc., în afară de neglijarea măririi mijloacelor noi pentru sporirea producției, în afară de evitarea neexplicabilă a cultivării plantelor industriale și zarzavaturilor cari dau un câștig infinit mai mare, este problema prețurilor.

Prețurile cerealelor au sporit cam de 15 ori față de cele dinainte de război, pe când toate obiectele de cari au nevoe plugarii s'au scumpit de 40—50 de ori. Frontierele vamale, convențiile, politica țărilor industriale cari își protejează agricultura lor și atâtea alte fețe ale problemei vor trebui privite nu numai din obligație biurocratică, ci studiate cu toată atenția spre a se găsi soluțiile practice cari să ducă la o valorificare efectivă a acestei ramuri imense de bogăție, care nu produce totuși nici 4 la sută din capitalul investit.

Probleme agrare și rurale

de A. CORTEANU

Impresiunea pe care oricine o poate distinge ca dominantă din tot ce se vede la țară este starea de înapoiere și sărăcie a țărănimii pe de o parte, iar pe de altă parte cultura rudimentară a câmpului țărănesc.

Țăranii nu se îngrijesc nici pe ei, și nu îngrijesc cum trebuie nici de vitele lor, nici de ogoarele lor.

Dacă toată lumea este de acord, asupra acestei impresiuni defavorabile, nu tot așa se întâmplă când este vorba de a aduce o îmbunătățire în starea actuală a lucrurilor dela țară. Intrebând pe un om de școală, cum este de pildă d. ministru Anghelescu, el îți va răspunde, că starea mizerabilă și a țăranului, și a vitelor țăranului, și a câmpului țăranului, se datorește inculturii. Lipsa de cunoștințe teoretice și practice pe care le dă numai o școală bine organizată face ca țărănimea noastră să rămână în urmă. Se așteaptă deci dela pătura conducătoare a statului sacrificiile necesare, pentru o bună școală rurală cu două grade: primară și complimentară. Cheltuiala necesară pentru a organiza această școală care ar fi cheia de îndreptare a tuturor relelor ar fi neinsemnată față de rezultate. Nu ar trebui decât un spor de vre-o două miliarde lei anual, la bugetul instrucțiunii primare.

Dacă întrebăm însă pe un agronom asupra cauzelor mizeriei rurale și țărănești, el ne va răspunde, că origina răului stă în anarhia pe care a introdus-o exproprierea latifundiilor în cultura pământului împărțit la țărani. Exploatarea agricolă sub regimul marei proprietăți se făcea după anumite planuri de cultură și cu anumite reguli, sub conducerea unui personal technic evaluat numai pentru vechiul regat la aproximativ 20.000 persoane. Dacă ținem socoteală de toate provinciile astăzi reunite ar trebui să conchidem, că agricultura noastră este lipsită de un personal technic de aproximativ 40.000 de oameni instruiți în ale agriculturii.

In locul acestui personal, tehnic, indispensabil unei culturi raționale, avem câteva sute de agronomi însărcinați cu lucrări de birou. Pentru a îmbunătăți starea țăranului și a culturilor țărănești, ar trebui deci să înscriem în buget aproximativ două miliarde lei, plata agro-

(Continuare in pag. 2-a)

Negocierile anglo-italiene și politica de neintervenție in Spania

II

Politica Marei Britanii în Marea Mediterană nu trebue judecată din punct de vedere strict european, ci din punct de vedere imperial : Mediterana este principalul drum de comunicație al Imperiului cu Asia.

Sub acest aspect imperial, China e mai aproape de Londra, decât Austria și Cehoslovacia. Dar, deși numai un caz special al libertății mărilor, totuși siguranța Mediteranei rămâne problema esențială pentru Marea Britanie, căci posibilitatea unui conflict în această mare, paralizează toată politica britanică. Fără tensiunea din Mediterana și fără războiul spaniol, invaziunea Chinei de către Japonia n'ar fi fost posibilă.

Pentru politica italiană, sporită în prestigiu de proclamarea imperiului, siguranța în Mediterana este o necesitate vitală și din punct de vedere național și din punct de vedere colonial. Până acum câțiva ani, Italia și-a căutat securitatea în Mediterana într'o politică de înțelegere cu Marea Britanie, care devenise clasică. Ea presupunea însă o superioritate navală engleză, care nu era supărătoare câtă vreme interesele celor două țări erau în armonie, dar care devenia primejdioasă, îndată ce aceste interese deveniau concurente. De aci, nevoia pentru Italia de a-și căuta puncte de sprijin noi — politice sau militare — în Mediterana.

Războiul civil din Spania a fost una din ocaziile, care s'au prezentat politicii italiene spre a-și întări pozițiile în bazinul occidental al Mediteranei.

In primele timpuri ale războiului spaniol, Italia s'a ținut în rezervă. Când guvernul francez, în August 1936 a propus politica de neintervenție în Spania, diplomația italiană nu numai că a acceptat-o în principiu, dar a cerut ca ea să fie totală și să se extindă la efectivele de voluntari, la materialul de război, la ajutoarele financiare și la propagandă. Când războiul din Spania, în special în urma intervenției sovietice, a luat un caracter pronunțat de conflict între ideologiile de dreapta și cele de stânga, intervenția italiană s'a produs și ea și a luat proporții în deosebi în primăvara lui 1937. Deși principial, cele 27 de state reprezentate în comitetul de la Londra, făceau oficial politică de neintervenție, în practică Marile Puteri interesate intăerveniau în Spania cu efective și materiale, care făceau din conflictul spaniol un război internațional în miniatură. Aceasta a fost însă utilitatea politicii de neintervenție : a limitat riscurile și primejdiile unui război general. Fără care o conflagrație generală ar fi isbucnit de mult.

Dezechilibrul creat în Mediterana occidentală prin intervenția de fapt în Spania a Italiei a determinat Marea Britanie și Italia să încheie înțelegerea politică cunoscută sub numele de gentle-

Lordul Perth, ambasadorul Marei Britanii la Roma.

men's agreement, prin care cele două părți își garantau reciproc statu-quo în Mediterana și în special în bazinul occidental al acestei mări. Efectele binefăcătoare ale acestui acord n'au durat însă multă vreme. Niciodată intervențiile internaționale în Spania — și printre ele a Italiei — n'au fost mai active și ajutoarele date părților în război mai mari decât după încheerea acordului italo-englez din Ianuarie 1937.

Ele au avut două rezultate : unul militar și altul politic.

Din punct de vedere militar, generalul Franco, cu ajutorul italian, a câștigat în bună parte războiul. A cucerit rând pe rând San Sebastian, Bilbao, Santander, Teruel, etc. Două treimi din Spania sunt în stăpânirea lui. Dar comandamentul naționalist n'a izbutit să deslege problema esențială a războiului spaniol: tăierea comunicațiilor adversarului și oprirea aprovizionării lui, care singure pot duce la hotărîrea finală.

Politica de neintervenție, oricât de paradoxal s'ar părea îl poate duce astăzi la acest rezultat. Intr'adevăr, după lungi discuții s'a ajuns la un acord de principiu în sânul comitetului de neintervenție asupra unei soluții, care în practică este favorabilă guvernului naționalist. Dacă se retrag voluntarii străini din Spania, părțile în luptă vor obține dreptul de beligeranță, pe care în ultimul an delegații germani și italieni l-au reclamat cu atâta stăruință în comitetul dela Londra. Urmarea recunoașterii dreptului de beligeranți va fi că generalul Franco, care dispune de o flotă cu mult mai importantă ca a guvernamentalilor va putea face blocusul efectiv al coastelor de miază-zi ale Spaniei, singurele, pe care astăzi aprovizionarea guvernamentalilor se poate face pe o scară mai întinsă. Având deja superioritatea militară, generalisimul naționalist va putea astfel rezolva problema tăerii aprovizionărilor guvernamentale și câștiga definitiv războiul.

De sigur, politica engleză își dă seama de acest rezultat și de dezechilibrul, pe care izbânda lui Franco îl poate produce în bazinul apusean al Mediteranei. Se speră însă la Londra că un guvern naționalist spaniol nu va putea înstrăina independența Spaniei. Pe de altă parte se crede că dacă războiul se face cu bani și pacea se face tot cu bani și că creditele engleze necesare pentru refacerea Spaniei ruinate, vor îngădui Marei Britanii să găsească la un guvern spaniol naționalist, garanții îndestulătoare pentru menținerea statutului teritorial al Mediteranei.

Interesele italiene și engleze nu sunt deci prea îndepărtate din punct de vedere formal. Dacă un acord se stabilește, cum pare probabil, săptămâna viitoare la comitetul de neintervenție din Londra, asupra procentului voluntarilor, cari trebue retrași din Spania, o piedică esențială este înlăturată din calea unei înțelegeri italo-engleze.

Hidroavion italian scufundat in portul Portorose

Roma, 3 (Rador). — **Amerizând brusc din pricina relei vizibilități, un hidroavion dela aeroportul Puntisella, s'a scufundat în portul Portorose.**

Cei doi membri ai echipagiului s'au înnecat.

———xxx●xxx———

Suedia construește numeroase vase de război

Stockholm, 3 (Rador). — **In curând, Suedia va începe construirea a patru crucișetoare de 7.000 de tone, a opt contratorpiloare, a patru torpiloare, a zece submarine, a patru vedete și a patru culegătoare de mine, precum și a două vase auxiliare. Construirea acestor vase va costa în total 185 de milioane de coroane.**

———oox●xoo———

Grevă la 35 fabrici de incălțăminte din Limoges

Paris, 3 (Rador). — **Lucrătorii dela 35 de fabrici de incălțăminte din Limoges s'au pus în grevă și au ocupat atelierele.**

———oox●xoo———

FILME

Lume multă și dispusă. Masă mare și copioasă. S'a mâncat mult, s'a băut și mai mult, s'a vorbit destul, și mai ales desPre absenți.

La despărțire, musafirii se întrec în mulțumiri până când se sue în mașini.

Doi o iau pe jos.

— După o petrecere ca asta, e nevoe de aer... Când asistența e prea numeroasă, casa devine cuptor... Fumul mâncărilor, fumul țigărilor...

— Fumurile lor.

— Ai dreptate... Nu poți să tăgăduești însă că s'a servit bine... Sunt oameni cum se cade și primesc galant.

— N'am nimic de zis... Ni-au dat de toate.

— Da... Raci, pește, icre, ciorbă de potroace....

— Cea mai bună mâncare.

— Curcan, iepure, gâscă.

— Toate orătăniile.

— Vin alb, vin negru, mai vechiu, mai nou, șampanie...

— Românească.

— De care se găsește.

— Ei ! Se găsește și străină... Dar costă mult... Și când e calicie la casa omului....

— Dacă stăm strâmb și judecăm drept, ai dreptate... Putea să cumpere câteva sticle de Pommery veritabil.... Mie nu-mi place nici mătasea vegetală, nici șampania imitată...

— Mai bine mă lipsesc.

— Ba mai bine ne lipsiam și nu veniam la masă.

— Masa mea n'o are nimeni... Credeau ei că o să ne speriem de langusta pusă în mijlocul mesei, așa că n'au putut să mănânce decât cei din fața ei.... Eu aș fi vrut să gust nițică... Nu văzusem până acum decât la vitrine.

— Ariviști, dragă !

— Speriați.

— Prima generație fără opinci.

— Și cu pingele.

— La revedere.

— Să ne vedem sănătoși... Dar de ce intri în prăvălie?

— Ca să iau o fisă și să telefonez.

— Cui ?

— Lor... Să le mai mulțumesc odată... Poate că ne mai poftesc și altă dată.

— Așa e... Spune-le mersi și din partea mea... Salutare !

DON JOSE

Bunicul și nepotul

Regele Italiei, Victor Emanuel III cu nepotul Său, prinț de Napoli și viitor moștenitor al tronului.

ASPECTE SOCIALE DIN ARDEAL

Preotul și ierarhia satului

de I. AGÂRBICEANU

In prăbușirea ierarhiei satului ardelean prin politicianism, o mare parte de vină o are și tagma care atâta vreme a fost în fruntea acestei ierarhii: preoțimea însăși. Nici ea, cu puține excepțiuni, nu a putut rezista influenței politicianiste.

Până la unire preoțimea noastră a fost și exponenta politicei naționale la sate. Obiectivele luptelor politice dinnainte de unire nu erau de natură de-a divisa satul, ci, dimpotrivă, îl solidarisau într'o singură acțiune, într'o singură tabără. Activitatea politică a preotului atunci nu era numai binefăcătoare, ci se impunea ca un imperativ național. Preotul care rămânea la o parte de acțiunea națională, se exila singur din unitatea de gândire și simțire a satului.

După unire partidele politice n'au mai coborât în popor cu programe de unire și solidaritate națională, ci cu lozinci de învrăjbire în tabere.

O vreme s'a încercat a feri satele de desbinări politice, susținându-se că românii ardeleni trebue să rămână într'o singură tabără politică, în aceea a partidului național. S'a încercat să se aplice aceeași disciplină ca și subt unguri: cine nu merge în luptă subt steagul partidului național, e un trădător. Pentru păstrarea unității satului, încercarea aceasta ar fi fost potrivită, dacă partidul național n'ar fi deschis, la sate, lupta și propaganda împotriva celorlalte partide politice românești. Era riscat și nefiresc, însă, a le presenta pe acestea ca partide dușmane, cum erau înfățișate, înainte, partidele ungurești.

Ardelenii, pentru a putea feri satele de politicianism, aveau datoria să vestească numai crezul național din România mare, la sate. Ducând luptă acerbă de partid, repede au fost acuzați de provincialism, de separatism și concurați pe teren de către celelalte partide. Năzuința de a păstra unitatea de gând și simțire a satului românesc a dat greș în primul rând chiar prin politicianismul acelora cari voiau să o susțină.

S'a afirmat apoi, tot cu intenții politicianiste, de către toate partidele, că însăși opera de unificare e imposibilă, rămânând satul ardelean cetățue închisă pentru un singur partid. Toate partidele sunt românești, deși toate au dreptul, ba și datoria, de a-și recruta aderenți de pe întreg cuprinsul țării.

In fața acestei situații noui, preoțimea ardeleană a rezistat o vreme. Cu precauțiune s'a ferit să intre în hora partidelor, ca militanți, rămânând mai mult aderenți ideologici ai partidului național. Dar, în sate, partidele au început să-și creeze o clientelă și fără concursul preoțimei. Neofiții diferitelor partide din sat au început a fi agresivi, și a cere preotului să meargă cu ei.

Au fost, chiar dela început, și preoți cari au devenit exponenții partidelor politice.

Totuși, aproape un deceniu, preoțimea — în marea ei majoritate — a refuzat a se schimba în agent electoral.

Până când conducerile de partid au început a-i întinde și ei aceeași momeală ca și țărănimii: beneficii materiale, situații. Preoții, după taberele politice în cari au intrat, cu timpul, au ajuns membri în consiliile județene, în comisii interimare, președinți la Ca-

(Continuare in pag. 2-a)

Procesul dela Moscova

Dela stânga la dreapta sus : Rykov, urmașul lui Lenin la conducerea consiliului comisarilor poporului și Bukharin, fost secretar al Internaționalei a III-a.

Jos : Krestinsky, fost vice-comisar la afacerile străine ; Rakovsky, fost ambasador la Paris și Yagoda, fost șef ale G. P. U.-lui.

(Vezi darea de seamă în corpul ziarului)

Autobuz ciocnit de tren in Mexic

Mexico, 3 (Rador). — **In apropiere de localitatea El Mante, din statul Tamaulipasa, un tren de marfă s'a ciocnit cu un autobuz. Automobilul a fost aruncat într'un canal.**

Sunt 14 morți și numeroși răniți.

———oox●xoo———

D. Hoover face o anchetă asupra situației financiare și economice mondiale

Bâle, 3 (Rador). — *In legătură cu vizita în Europa a d-lui Hoover, se anunță că fostul președinte al Statelor Unite face actualmente o anchetă aprofundată asupra situației financiare și economice mondiale, anchetă care prezintă numeroase analogii cu recenta anchetă a d-lui Van Zeeland.*

D. Hoover, care, se spune, va lua parte la viitoarea campanie pentru alegerea președintelui Statelor Unite, ține să culeagă în acest scop toate informațiile ce i-ar putea folosi.

D. Hoover a avut până acum întrevederi la Bruxelles și Paris cu d-nii Van Zeeland, Georges Bonnet și Avenol, iar șederea sa actuală la Viena nu are alt scop.

D. Adolf Hitler remițând bastonul de mareșal d-lui Goering

Foc mare pe bordul transatlanticului „Berengaria" la New-York

New-York, 3 (Rador). — **Un violent incendiu a isbucnit azi pe vaporul „Berengaria", ancorat în portul New-York.**

Echipagiul ajutat de pompieri a luptat energic pentru a localiza focul. In timpul operațiilor de stingere, care au durat mai mult de trei ore, un pompier a fost rănit.

Pagubele se ridică la peste 10.000 dolari. Numeroși pasageri din cei peste 150 călători, cari s'au îmbarcat pe vapor aseară pentru a pleca în Europa, au trebuit să părăsească cabinele pe cari le reținuseră în partea pachebotului cuprinsă de flăcări, refugiindu-se în alte cabine.

S'a suspendat inamovibilitatea tuturor funcționarilor publici și a magistraților

Desființarea comisiilor disciplinare

Ieri a apărut în „Monitorul Oficial" următorul decret regal :

Asupra raportului președintelui consiliului nostru de miniștri și ministrului nostru secretar de stat la departamentul justiției Nr. 19.637 din 2 Martie 1938 ;

văzând jurnalul consiliului de miniștri Nr .414/938 ;

văzând avizul consiliului legislativ Nr. 9/938 ;

în temeiul art. 98 din Constituție ;

am decretat și decretăm : suspendarea inamovibilității sau stabilității funcționarilor publici.

ART. 1. — Se suspendă inamovibilitatea sau stabilitatea pe care legea pentru statutul funcționarilor publici sau legi speciale o acordă celor ce primesc o retribuțiune dela stat, județ, comună, regie, casă autonomă, administrațiune comercială, direcție specială sau orice altă instituțiune publică ori așezământ al cărui buget este supus aprobării parlamentului, consiliului de miniștri, ministerelor sau autorităților speciale ce depind de ministere și consiliilor județene sau comunale.

ART. 2. — Dreptul de disciplină asupra personalului arătat în art. 1 trece asupra celui ce, potrivit legii, este îndrituit să facă numirea.

Măsura disciplinară se va aplica prin decret regal sau deciziune, după cum numirea se face prin decret regal ori deciziune.

ART. 3. — Comisiunile disciplinare, oricare ar fi legea care le institue, se desființează.

Dat în București la 2 Martie 1938.

CAROL

Președintele Consiliului de miniștri,
MIRON
patriarh

Ministru ad-interim la justiție,
Mircea Cancicov